

tru 3. qz dixit ei terciõ amas me. et dixit
ei. Dñe tu oia nosti. tu scis qz amo te.
S Dicit ei. Pasce oues meas. Amen amē
dico tibi cum esses iunior cingebas te ⁊
ābulabas vbi volebas. Cū autē senueris
extendas manus tuas: ⁊ alius te cinget
⁊ ducet quo tu nō vis. Hoc autē dixit si-
gnificans qua morte clarificaturus esset
deū. Et cū hoc dixisset dicit ei. Sequere
me. **S.** Conuersus petrus vidit illum disci-
puliū que diligebat iesus sequentē. q̄ et
recubuit in cena super pectus ei⁹ ⁊ dixit.
S. Dñe quis est q̄ tradet te: Hunc ḡ cū vi-
disset petrus: dicit iesu. Dñe: hic autē qd̄
dicit ei iesus. Sic eū volo manere do-
nec veniā. Quid ad te. Tu me sequere.
Exiit ḡ p̄mo iste inter fratres. quia disci-
pulus ille nō mori. Et nō dixit ei iesus
nō mori. sed sic volo eū manere donec
veniā. quid ad te: Hic est discipulus ille
qui testimoniū p̄hibet de his. ⁊ scripsit
hec. Et scimus quia ver⁹ est testimoniū
eius. Sunt autē ⁊ alia mlt̄a q̄ fecit iesus
que si scribant̄ per singula nec ip̄m arbi-
tror mundum capere posse eos qui scri-
bendi sunt libros.

Explicite euangeliū s̄m Johanne.
Incipit p̄fatio sancti Hieronymi
in om̄s epl̄as sancti Pauli.

Primū querit. q̄re post
euāgelia q̄ supplementū
legis sunt ⁊ in q̄b̄ nob̄
exempla ⁊ p̄cepta viuē
di pleissime digesta sūt
voluerit apl̄s has epl̄as
ad singulas ecclesias destinare. Hac autē
causa factū videt̄ vt sc̄z initia nascentis
ecclesie nouis causis existentib̄ p̄ueni-
ret ⁊ vt p̄ntia atq̄ oriētia reseccaret vitia
⁊ post futuras excluderet questiones ex
emplo p̄phetarū qui post editā legē moy-
si in q̄ oia dei mādata legebant̄: nihilo-
minus tñ doctrina sua rediuiua sp̄ ppli
p̄pressere peccata. ⁊ p̄pter exemplū viuē
di libros ad nostrā etiā memoriā trāsmi-
serūt. Deinde querit. Cur nō amplius q̄

decē epl̄as ad ecclesias scripserit: Decem
sunt em̄ cū ea q̄ v̄t ad hebreos. Nam re-
lique q̄ tuor ad discipulos sp̄aliter sūt por-
recte. Et onderet nouū nō discrepare a
veteri testamēto. ⁊ se p̄tra legē nō facere
moȳsi ad numez primorū decalogi man-
datoz suas epl̄as destinauit: ⁊ quot ille
p̄ceptis a p̄pharaone insituit liberatos.
totidē hic epl̄is a dyaboli ⁊ idolatrie futi-
tute edocet acq̄sitos. Nam ⁊ duas tabu-
las lapideas duoz testamētoz figuram
habuisse viri eruditissimi tradiderunt.
Epistolā sane q̄ ad hebreos scribit̄ q̄daz
pauli nō esse p̄tendūt. eo q̄ non ei⁹ noie
titulata. ⁊ p̄t̄ s̄monis stilicq̄ distantiam
sed aut barnabe iuxta tertullianū aut lu-
ce iuxta quosdā. vel certe clemētis disci-
puli ap̄toz ⁊ epi rhomane ecclesie post apo-
stolos ordinati. Quib̄ r̄ndendū est si p̄-
pterea pauli nō erit. qz eius nō h̄z nomē
ḡ nec alicuius erit: qz nullius noie titu-
latur. Qd̄ si incōueniens absurdūq̄ ē
ipsius magis esse credēda est q̄ tanto do-
ctrine sue fulget eloquio. S̄z qm̄ apud
hebreoz ecclesias q̄si destructor legis fal-
sa suspitionē habebat: voluit tacito noie
de figuris legis ⁊ veritate xp̄i reddere ra-
tione: ne odiū nois in fronte p̄titulati
vtilitatē excluderet lectionis. Non est sa-
ne mir⁹ si eloquētior videat̄ in p̄prio id ē
hebreo q̄ in pegrino. i. in greco quo cete-
re epistole sunt scripte sermōe. Nouer
etiā quosdā q̄re rhomanorū epl̄az primo
sit posita: cū eā nō primo scriptā rō ma-
nifestet: Nam hanc se p̄ficiētē hieroso-
lymā scripsisse testat̄ cū corinthios ⁊ ali-
os iam an̄ vt ministeriū qd̄ secū portat̄
turus erat colligerent: l̄is adhortatus
sit. Cū ⁊ intelligi quidā volūt ita om̄es
epl̄as ordinatas vt prima poneret̄ q̄uis
posterior fuit destinata vt p̄ singlas epi-
stolas gradib̄ ad p̄fectiora veniret. Rho-
manorū nāq̄ pleriq̄ tā rudes erāt vt nō
intelligerēt dei se gr̄a et nō suis meritis
esse saluatos: ⁊ ob h̄ duo inter se ppli p̄si-
ctarēt. Idcirco illos indigere asserit cori-
nigi vitia gentilitat̄ priora cōmemorās.
Corinthiōs autē iam dicit scientie gratis

Prologus

esse cessam. et non tam omnes increpat quam cur
peccantes non increpauerunt: reprehendit si
cut ait. Audite inter vos fornicatio. Et
iter. Congregatis vobis cum meo spiritu trade
re homini sathane. In secunda vero laudant
et ut magis ac magis proficiant commendent
Galatiae vero iam nullius criminis arguunt
nisi hoc tantum quod callidissimis pseudoapostolis
crediderunt. Ephesij sane nulla reprehensi
one: sed multa laude sunt digni: quod fide
apostolicam suauerunt. Philippenses etiam
multo magis collaudant quam nec audire quam
dem falsos apostolos voluerunt. Thessaloni
censes nihilominus in duabus epistolis omnium
laude persequitur: eo quod non solum fide incorru
sam suauerunt veritatis: sed etiam in perse
cutione civium fuerint constantes inuenti.
Colossenses autem tres erant ut cum ab apostolo
visi corpore non fuissent hac laude digni
hrent. Et si corpe inquit absens sum: sed
spiritu vobiscum sum gaudens et videns ordi
nem vestrum. De hebreis vero quod dicendum est:
quod thessalonicenses qui plurimum laudati
sunt imitatores facti esse dicunt. Sicut
ipse ait. Et vos fratres imitatores facti
estis ecclesiarum dei quae sunt in iudea. Eadem
enim passi estis et vos a persequentibus vestris qui et
illi a iudeis. Apud ipsos quoque hebreos eadem
commemoratur dicens. Nam et vincit commisit
estis et rapina tonorum vestrorum cum gaudio su
scipistis cognoscetes vos habere meliorem et
manentem substantiam.

Incipit prologus specialis in epistolam
ad Romanos.

Romani sunt qui ex iudeis
et gentibus crediderunt. Hi
supbia contumeliose volebant
se alterutrum supponere. Nam
iudei dicebant: Nos sumus
populus dei quos ab initio dilexit et fovit:
nos circumcisi ex genere abrahae sancta de
scendimus ex stirpe et notus retro apud
iudeam tantum deus. Nos de egypto signis dei
et virtutibus liberati: mare sicco pertransi
mus pede cum inimicos nostros gravissimi
fluctus involueret: Nobis pluit manna
dominus in deserto: et quasi filijs suis celeste pa
bulum ministravit: Nos die noctumque in co

luna nubibus ignisque pressit ut non in inuis
iter consideret. Atque ut cetera eius circa nos
imensa beneficia taceamus nos soli digni
sumus dei legem accipere. et vocem dei loquen
tis audire eiusque cognoscere voluntatem
In qua lege nobis promissus est christus: ad quos
etiam ipse se venisse testatus est dicens. non ve
ni nisi ad oves qui pierant domus israel: cum
vos canes portus quam homines appellaverit.
Equum ne gestit ut idola hodie deserentes
quibus ab initio deseruistis nobis comparem.
et non potest in profelitorum locum ex legis auto
ritate et consuetudine deputari. Et huiusmodi
non merebami: nisi quod larga spiritus dei clemen
tia voluit vos ad nostram imitationem admit
tere. Gentes etiam e contrario ridebant:
Quanto enim maiora erga vos dei beneficia
narraveritis. tanto maioris vos criminis
reos esse monstrabit. Semp enim his
omnibus exitistis ingrati. Nam ipsis pedibus
quibus aridum mare transistis. ludebatis an
idola quae fecistis: et ipso ore quod paulo ante ob
necem aduersariorum domino cantauerat: sicut
tra vobis fieri poposcistis illis oculis quibus
venerando deum in nube veligne prospicere
solebatis: simulacra intuebami. Manna
quoque vobis fastidio fuit. et semp in deser
to contra dominum mururastis ad egyptum
vbi vos manu valida eiecerat redire cu
pientes. Quid plura? Ita presertim cre
bra puocatione dominum irritauerunt ut omnes
in heremo morerentur: nec plus ex senio
bus eorum quam duo homines terram repromissio
nis intraret. Sed quod antiquum replicamus
cum etiam si illa mime fecissetis de hoc solo
nec vos dignos veniam iudicaret quod dominum
christum prophetarum semp vobis vobis repro
missum non solum suscipere nolulistis: sed etiam
morte pessima permisistis: Quae ut nos co
gnouimus statim credidimus. cum nobis
de eo antea non fuerit predicatum. Unum probat
quod idolis fuuimus: non obstinatio men
tis sed ignorantie deputatum. Qui eius cogni
tum ilico sequimur: olim vtrique sequeremur
si antea cognouissemus. Sic autem vos de
generis nobilitate iactatis quasi non mo
rum imitatio magis quam carnalis natiui
tas filios vos faciat esse factorum. Denique